

Odense
Teater

Peters Jul

ET MUSIKALSK JULEEVENTYR
FRIT EFTER JOHAN KROHNS KLASSISKE VERS

UNDERVISNINGSMATERIALE
2016/2017

INDHOLD

1. INDLEDNING	4
2. HVAD HANDLER HISTORIEN OM?	5
3. OM JOHAN KROHNS PETERS JUL	6
4. ARBEJD MED HISTORIEN I DANSK	7
5. HVOR KOMMER JULETRADITIONERNE FRA?	12
6. INGEN JUL UDEN MAD	14
7. DIGTET PETERS JUL	18
8. UDDRAG FRA MANUSKRIFTET	23
9. HVEM ER PETER OG RASMUS?	31
10. PRØV AT VÆRE PERSONERNE?	31
11. MUSIKKEN I PETERS JUL	32
12. GODE EMNER	33
13. EFTER TEATRET	34
14. SKRIV EN ANMELDELSE	35
15. PRAKTISK GUIDE	36
16. SKOLER OG GYMNASIER I ODENSE TEATER	37

UNDERVISNINGSMATERIALE ER SKREVET AF

LILLIAN RIEMER (Skolekontakten)

KAREN JETTE ANDERSEN (Skolekontakten)

LINE HEDE SIMONSEN (Odense Teater)

Odense Teaters Skolekontakt består af lærerrepræsentanter for forskellige områder indenfor skoler og gymnasiale uddannelser. Skolekontakten vejleder Odense Teater i arbejdet med skoler, uddannelsesinstitutioner og unge i teatret.

Peters Jul

Manuskript

**MARTIN MIEHE-RENARD
SØREN SKJOLD**

Isenesættelse

MARTIN MIEHE-RENARD

Scenografi og kostumer

EMILIE NORDENTOFT, ÅSA LIEBERATH

Komponist og kapelmester

LARS FJELDMOSE

Koreograf

PETER FRIIS

Medvirkende

**LEA BAASTRUP RØNNE
MADS NØRBY
CLAUS RIIS ØSTERGAARD
ANDERS GJELLERUP KOCH
NATALÍ VALLESPÍR SAND
EMIL BODENHOFF-LARSEN
GITHA LEHRMANN
RIKKE LYLLOFF
LOUISE RØNHOF DAVIDSEN
MARIE-ISA HENNINGSEN*
M.FL.**

*** 3. års studerende på Den Danske Scenekunstscole - skuespiluddannelse i Odense**

PRAKTISK INFO

Store Scene

Spiller som skoleforestilling kl. 12.00 21., 23., 25. og 28. november 2016

Målgruppe: Fra 0. klasse

Skolebilletter til 80 kr.:

Skoleforestillinger om dagen/aftenforestillinger mandag - onsdag

Billetter bestilles ved at udfylde vores bestillingsformular på www.odenseteater.dk/skoler eller ved at kontakte Odense Teaters Billetkontor på otb@odenseteater.dk eller tlf.: 66120052

1.

INDLEDNING

Det traditionsrige juledigt PETERS JUL er, i Martin Miehe-Renard og Søren Skjolds meget frie videregigtning, blevet en musikalsk fortælling, der både kickstarter julen og åbner for mange faglige muligheder.

Her i materialet kan du finde inspiration til at dykke ned i historien. Hvordan er PETERS JUL blevet til? Hvad handler historien om?

Der er gode idéer til, hvordan I kan arbejde med historien på forskellige niveauer alt efter alderstrin.

Læs digtet og uddrag fra forestillingen, sammenlign de to tekster. Arbejd med historien og de forskellige måder at fortælle på.

Brug tid på at beskrive karakterne og digt evt. selv videre på historien. Arbejd med at præsentere dine historier i forskellige medier.

Dyk ned i julens traditioner, og find ud af hvor traditionerne stammer fra og, hvordan de har udviklet sig.

Gå i skolekøkkenet og lav mad fra gamle dage. Reflekter over egne juletraditioner eller mangel på samme.

Når I har set forestillingen, kan eleverne stifte bekendtskab med genren anmeldelse.

*God fornøjelse med
PETERS JUL*

Eksempler på læringsmål:

At kunne sammenligne julen i dag med julen i 1800-tallet

At kunne udtrykke sig i billeder, lyd og tekst

At kunne samarbejde om en given opgave

At kunne skabe fælles fortælling sammen med andre

At kunne fremlægge for andre

2.

HVAD HANDLER HISTORIEN OM?

”Jeg glæder mig i denne tid;
nu falder julesneen hvid,
så ved jeg julen kommer.”

Martin Miehe-Renard og Søren Skjold har digtet videre på fortællingen om bedsteborgerdrengen Peter i 1850'ernes København. Han har skabt en musikalsk teaterversion - med ørehængere af Lars Fjeldmose.

Peter glæder sig til at fejre jul sammen med sin familie i den københavnske herskabslejlighed, men han bliver hele tiden glemt og irettesat af juletravle forældre og tjenestefolk. Peter bliver venner med den fattige lømmel Rasmus, der bor på Nørrebro med sin bedstemor. Peter fascineres af Rasmus' frihed - helt fri for sure barnepiger og forældreformaninger. Omvendt synes Rasmus, at Peters liv med tryk og mad på bordet hver dag lyder himmelsk.

En dag får de to drenge på magisk vis mulighed for at bytte liv. Mens Rasmus nyder sin nye familie, må Peter erkende, at det slet ikke er så sjovt at være fri som fuglen, når man ikke har mad i maven. Peter må prøve at få opfyldt et sidste ønske, så han kan få sit gamle liv tilbage.

PETERS JUL er en varm fortælling om, at den rigtige jul kommer indefra - og at det ikke altid er godt at få alt, hvad man ønsker sig.

3. OM JOHAN KROHNS PETERS JUL

Peters Jul er skrevet af Johan Krohn, og de små tegninger i den oprindelige bog var tegnet af hans bror Pietro Krohn og en af deres fælles venner Otto Haslund. Brødrene kom fra det bedre borgerskab i København, og børnebogen beskriver julen i brødrenes Krohns hjem i 1850'erne i København og i Hamburg, hvor de to brødre er født. De to brødre er nogle af de første børn, der oplever 'den gode gamle familiejul'. De skriver vers og tegner tegninger, der skal blive til en børnebog om, hvordan man holder en god jul.

Brødrene opsøger den københavnske bogtrykker Wøldike, som laver en lille bog på 16 sider i ca. 1000 eksemplarer, men da brødrene i december måned 1863 skal se deres bog hos bogtrykkeren, bliver de dybt skuffede. En anden tegner har haft fat i tegningerne i bogen, og brødrene syntes, bogen var grim og ødelagt. De beholder selv et eksemplar og beder bogtrykkeren om at brænde resten. Tre år senere går bogtrykkeren fallit, og han henvender sig til brødrene: Han har stadig deres vers og har aldrig brændt dem. Han vil gerne have lov til at

sælge dem og på den måde kunne betale nogle af sine regninger. Han får lov til at sælge dem, men brødrenes navne må ikke være med på udgivelsen, og derfor udkommer *Peters Jul* for første gang i 1866 anonymt.

I 1870 udkommer en ny udgave af *Peters Jul*, som Johan Krohn har revideret og med nye tegninger af Pietro Krohn. Denne 2. udgave vil brødrene gerne lægge navn til. Bogen udkom i årene fremover i flere nye udgaver med tegninger af andre tegnere.

I den første udgave af *Peters Jul* er verset om den fattige Rasmus ikke med. Brødrene skrev til 2. udgave et nyt vers, som fortæller om, at man skal gøre noget godt for de fattige børn i julen. Der findes en anonym 16 siders børnebog, der hedder King Winther, som er udgivet i 1859. Brødrene Krohns 1. udgave af *Peters Jul* ligner til forveksling i udformning, format og på for- og bagside denne bog. Den Gamle By i Aarhus har et eksemplar af 1. udgaven af *Peters Jul*.

4.

PETERS JUL I DANSK

I dette afsnit kan du finde opgaver i forbindelse med højtlesning eller selvlæsning af bogen PETERS JUL. Der er opgaver til forskellige klassetrin: 0. - 2. klasse, 3. - 6. klasse og 6. klasse.

0. klasse – 2. klasse:

Kopier bogens billeder.

Bland billederne – lad eleverne prøve at genskabe/genfortælle historien og billedernes rækkefølge. Kan evt. laves i grupper, hvor hver gruppe får alle billeder eller blot en del af dem. De forskellige grupper samler så til sidst i fællesskab hele historien.

Hvad sker der med historien, hvis nogle af billederne byttes rundt?
Hvad sker der med historien, hvis nogle af billederne helt udelades? Er det så stadig den samme historie, eller kan der fortælles en ny?

Træk et billede – fortæl en historie om billedet. Kan evt. optages på tablet.

Tegn et billede af den jul, man ønsker sig og evt. skriv lidt til.

OPGAVER FOR 3. – 6. KLASSE

Hvilke juleforberedelser hører vi om i bogen?

Eksempler: Bage, pudse sølvtøj, lave julegaver, slagte gås osv.

Hvilke juleforberedelser har vi i dag?

Er der forskel? Hvilke?

Vælg to og to sammen en juleforberedelse, som I beskriver. Hvordan var den i Peters Jul, og hvordan er den i dag. Optag på smartphone eller tablet din egen radio- eller TV udsendelse om 'jul i gamle dage og nu', hvor hvert par har et bidrag til udsendelsen.

Skikken med juletræ stammer fra Tyskland, hvor man havde de første juletræer i 1500-tallet. Så vidt man ved, havde man det første juletræ i Danmark på et sydsjællandsk gods – Holsteinborg – i 1808. Juleaften i 1811 tændtes det første københavnske juletræ hos en ung lægefamilie i Ny Kongensgade nr. 221. Det fortælles, at folk var så nysgerrige, at de satte stiger op til vinduerne for at kunne se ind på juletræet.

Fortæl/skriv/tegn juletræets historie i *Peters Jul*. Du kan for eksempel fortælle historien som en tegneserie.

Slut måske fortællingen med at fortælle om jeres eget juletræ – hvornår kommer det 'ind', hvornår bliver det 'smidt ud' igen. Hvilke traditioner har din familie?

Lav i klassen et fælles juletræsdigt, hvor hver elev bidrager med to verselinjer, der rimer.

Hvad betyder ordene?

I PETERS JUL på Odense Teater – og også nogle steder i bogen – bruges nogle ord, som var almindelige i gamle dage, men som vi ikke bruger så meget mere.

Spil Fup eller fakta

Spil "Fup eller fakta" med ordene:

Brug ordkortene på næste side.

Klassen deles ind i grupper på 3 personer.

Klip kortene ud.

Hver gruppe trækker 1 eller flere kort fra ordbunken.

Gruppen undersøger ordets betydning og laver en rigtig forklaring på ordet.

Derudover opfindes to forkerte forklaringer. Kan evt. også laves som tegninger.

Når alle er klar læser/fortæller/viser grupperne på skift deres forklaringer for resten af klassen, der skal gætte, hvilken forklaring, der er den rigtige.

PIBESNOR	DROSKE
TRØSTER	SUKKERSTÆNGER
FATTIGLEM	SKILLING
TÆLLELYS	EN DALER
LUSEPUSTER	RAKKERKNÆGT
BAGGÅRD	SVINDSOT
SKILLEMØNT	KALVEKNÆENE

OPGAVER FOR 6. KLASSE

Arbejdsspørgsmål

- > **Hvilken sociale klasser beskrives i *Peters jul*?**
- > **Hvordan ville man beskrive jul i de tilsvarende sociale klasser i nutidens Danmark?**
- > **Er der lighedspunkter?**

Brug evt. vedlagte notatark, hvor I i venstre side skriver eksemplerne fra PETERS JUL, til højre skriver eksemplerne fra i dag og i midten skriver de eksempler, der er ens/er de samme for begge perioder. Diskuter/fremlæg fælles i klassen

Når man læser *Peters jul* i dag hvordan virker den så? Nostalgisk? Romantisk? Et drømmebillede?

Arbejd i grupper – find eksempler i bogen og giv selv eksempler fra nutiden.

Fremlæg i klassen

To og to eller i grupper:

Fremstil/beskriv jeres drømmescenarie af en jul.

Brug powerpoint, prezi (skoletube) eller andet program til fremlæggelse.

To og to eller i grupper:

Undersøg juletræets historie.

Hvor kommer skikken fra?

Hvornår kom det første juletræ til Danmark?

Hvor ser man det første juletræ?

Har juletræet en kristen betydning?

Lav jeres eget juletræsdigt eller lav et juletræs-rap

Nutid

Fælles

Peters Jul

5.

HVOR KOMMER JULETRADITIONERNE FRA?

PETERS JUL er skrevet af i 1866, en tid hvor danskernes selvfølelse har lidt et knæk på grund af tabet af Sønderjylland, som følge af krigen 1864. Dette forstærkede danskernes nationalitetsfølelse og man benyttede enhver lejlighed til at synge danske sange, hejse det danske flag og spise danske egnsretter. I dette afsnit kan du læse nærmere om, hvor de danske juletraditioner kommer fra.

JULEPYNT TIL TRÆET

Juletræet er en tysk tradition, men blev hurtigt indlemmet i de danske hjem. Der blev hurtigt hængt dannebrogflag, rød-hvide trommer og trompeter på træet. Musikinstrumenterne var inspireret af hærens musikkorps. Den nationalistiske julepynt blev særlig populær efter 1864, og man vil nok stadig kunne finde i hvert fald et af symbolerne på nutidens danske juletræer.

JULEPYNT TIL TRÆET

Det flettede julehjerter er en særlig dansk tradition. Det ældste bevarede hjerte af glanspapir stammer fra 1850 og er klippet af forfatteren H.C. Andersen. Før julehjertet hængte man små flettede kurve på træet, heri kom man noget spiseligt, nødder, pebernødder eller tørret frugt.

OPGAVE

tal om hvad I har fundet ud af omkring juletræets historie.
Lad alle i klassen flette et julehjerter i rødt og hvidt

JULESANGENE

Julesangene fra samme periode: "Højt fra træets grønne top" og "Sikken voldsom trængsel og alarm" er også med til at danne et billede af tiden omkring Peters Juls tilblivelse, ligeledes H.C. Andersens eventyr "Den lille pige med svovlstikkerne".

OPGAVE

Del klassen op i grupper. Hver gruppe får tildelt en bog, eventyr eller sang og opgaven er nu at finde nationalsymbolerne i teksterne.

Højt fra træets grønne top
Sikke voldsom trængsel og alarm
Den lille pige med svovlstikkerne
Peters jul

JULEMÆRKET

Einar Holbøll fik opbygget en julemærkekomité og gennemførte udsendelsen af verdens første julemærke i 1904; siden da er der hvert år udsendt et dansk julemærke. Julemærket kostede 2 øre i 1904. Overskuddet fra julemærkerne går i dag til julemærkehjemmene, tidligere var det udsatte børn. Det bliver hvert år tegnet af en kendt kunstner, på hjemmesiden

www.julemærkefonden.dk kan man se samtlige julemærker. Der er et billede af julemærket samt en beskrivelse af motiv og kunstner.

O

Opgave

- > Lad hvert barn vælge et julemærke, som de fremlægger for klassen
- > Lav selv forslag til et julemærke

Julekort er også en gammel tradition, hvor man skrev til venner, familie og bekendte og ønskede dem en god jul og et godt nytår

- > Lad eleverne selv tegne og skrive et julekort

6.

INGEN JUL UDEN MAD

Når det kommer til julemaden, har vi traditioner som ande-, flæske- eller gåsesteg, ris a la mande, æbleskiver og julesmåkager. I 1800-tallet blev der til jul slagtet gæs, ænder og en gris. Der skulle være rigeligt i juledagene. Grisen har en særlig placering i vores madbevidsthed, og den endte da også i marcipanudgave som mandelgave til risalamanden.

Ris a la mande er en dansk opfindelse og begyndte da ris blev en tilgængelig vare omkring 1900. Tidligere var det risengrød, der stod på menukortet.

Den populære juledessert blev således til nogenlunde samtidig med, at risengrøden begynder at blive mere almindelig. Tidligere var risengrøden en temmelig eksklusiv form for grød, da der jo bruges forholdsvis kostbare ingredienser: de importerede ris, sødmælk samt smør, sukker og kanel til at komme ovenpå.

RISENGRØD

I KOGEBOG FOR ALLE HJEM af fru Benedicte Thørrestrup fra 1908, ser opskriften på risengrød således ud:

60 Kvint (300g) Ris skylles, skoldes og afrystes godt og drysses derefter i 2 Potter (2 l) kogende Mælk. Der omrøres, medens Grøden koger, til Grynene begynder at jævne lidt, hvorpaa Gryden sættes i Høkkassen i 2 a'3 Timer. Før Anretningen sættes Gryden over svag Ild, og Grøden saltes. Spises med Kanel og Sukker samt Øl, der er sødet med Sukker. Fad og Tallerkner skal være godt varme

DA ANDEN KOM PÅ JULEBORDET

I starten af 1800-tallet dukker der nye mønstre frem hos borgerskabet. Nu får julen mange nye traditioner og det er her, vi første gang hører om gâsen på det danske julebord. Vi kan læse i PETERS JUL at gâsen er arrangeret “med en grankrans om sin mave” og vi kender alle verset fra “Sikken voldsom trængsel og alarm”, hvori der synges, at “gâsestegen er til bageren sendt”.

Hvordan gâsen så bliver til en and, skyldes ifølge historikerne en anden tradition, nemlig Mortens aften. Her spiste man ogsâ oprindeligt gâs, men med tiden blev den fortrængt af den mindre og billigere and. Pâ samme måde fulgte en glidende overgang hos danskerne, fra julegâsen til juleanden.

JULEBAG

Frem til 1800-tallet foregik al madlavning over åbne ildsteder, og det betød, at man ikke kunne bage småkager, som vi gør det i dag. Den ældste julekage, vi kender, er klejner, som allerede i middelalderen blev kogt i usaltet fedt i Norden og Tyskland. Pebernødden kom til i 1500-tallet, bagt af rugmel tilsat honning eller malurt, krydderier og uden hjortetaksalt, så de har formentlig været ganske hårde. Sammen med æbleskiver og de julebrød, man bagte op mod højtiden, udgjorde pebernødder julebagningen. Ét brød havde dog en særlig betydning i julefejringen: skuebrødet, et stort brød, der som navnet antyder blev lagt til skue i stuen i julens 12 dage for at indsuge julens hellighed. Skuebrødet blandede helligdagens magi med gammel overtro: Julens magiske kraft kunne udnyttes til at forbedre næste års høst. Efter jul tog man derfor det tørre brød og brækkede det i stykker. Stykkerne blev enten blandet med såsæden eller givet til gårdens beboere inden pløjningen gik i gang.

Som skuebrød kunne man godt bage en vandkringle, den gamle opskrift fra KOGEBOG FOR ALLE HJEM beskriver Vandkringlen således:

VANDKRINGLE

Hertil bruges $\frac{3}{4}$ Pd (375 g) Mel, 25 Kvint (125 g) Smør, 1 Pægl (0,25 l) Mælk, 2 Æg, 5 Kvt. (25 g) gær, 8 draaber Citronolie, 12 Kvt. (60 g) Rosiner og lidt Kardemomme. Æggene piskes godt for sig, derpaa med Mælken; Smørren gnides ud i Melet og røres saa op med kuldslaaet Mælk og Æg, Gær og Citronolie. Efter at være rørt godt slaas Dejgen stærkt, hvorpaa den lægges i et rent klæde, bindes for og hensættes i koldt Vand.

Næste dag drysses Mel på Brædtet, Dejgen hældes ud derpaa og 8 Kvt. (40 g) smør fordeles i Smaastykker derover, Rosinerne og lidt Kanel, blandet med Melis, strøs paa; Dejgen rulles sammen, formes til Kringle, pensles med Æg, bestrøs med Mandler og Sukker og bages en god halv Time.

Småkagerne kender vi stadig: Pebernødder, klejner og jødekagerne hørte allerede til blandt opskrifterne i slutningen af 1800-tallet.

O

Gå i skolekøkkenet en hel dag bag, kog og steg gerne efter gamle opskrifter. Et juletræ pyntes med pynt, som man ville have gjort det omkring 1880, med rød-hvide flag, trommer og røde små æbler.

Syng de gamle julesange som for eksempel "Højt fra træets grønne top" og "Sikken voldsom trængsel og alarm"

Læs PETERS JUL højt. Kom sammen ind i stemningen omkring den "gamle" jul.

7.

DIGTET PETERS JUL

Johan Krohn: Peters Jul. (1870)

1. Før Julen

Jeg glæder mig i denne Tid;
nu falder Julesneen hvid,
og saa maa Julen komme!
Min Faer hver Dag i Byen gaar,
og naar han kommer hjem, jeg staar
og ser hans store Lomme.

Og paa hans Bord forleden Dag
jeg saa et yndigt, lille Flag,
og det jeg ikke glemmer.
Papir han klipper med en Sax;
men naar jeg kommer ind, han strax
sin Stads i Skuffen gjemmer.

Og Moer har Peberkager bagt;
jeg ved det, jeg har selv dem smagt,
da de var ganske varme.
Sit Sølvskab Moer nu aabnet har,
og Stadsestagen frem hun ta'er,
den med de mange Arme.

Og Moer hun har saa mange Bud,
hvert Øjeblik skal Anders ud,
og Moer og Anders hvisker.
Men jeg kan dog høre, – tyst!
i Morges var det Julelys
og røde Baand og Svesker.

Og Søster Hanne syr og syr.
Hun siger, Julen er saa dyr,
hver Gang hun Grisen ryster.
Til Faer hun har en Pibesnor
af Perler, og til Bedstemoer
hun hækler paa en Trøster.

Jeg vil nok ogsaa noget faa;
jeg maa jo ind i Salen gaa,
naar hun skal til at strikke.
Der inde er der rigt'nok koldt;
men naar jeg spiller med min Bold,
saa mærker jeg det ikke.

Da før jeg ud med Karen gik,
vi var i Bagerens Butik;
dér stod den tykke Bager,
og han skrev op, hvad Karen sa'e:
Til Juleaften skal vi ha'e
to store Julekager.

Gid det var Jul! Hvor det var rart.
Men nu maa den da komme snart,
det varer ikke længe;
thi fra min Stol ved Vindvet her
paa Køkkenmuren jeg jo ser
alt Julegaasen hænge.

2. Bedstemoer inviteres

Du gamle, rare Bedstemoer,
hvor det var dejligt, at du tror,
at nok du ud tør kjøre.
Og Juletræet er saa stort;
Jeg saa' det staa i vores Port.
Nu skal du bare høre!

Med Risengrød begynder vi,
husk paa, der er en Mandel il!
Og saa skal Gaas vi have.
I Gaasens Ryg et Flag skal staa,
og den har smaa Manchetter paa
og Grankrans om sin Mave.

Naar Faer skær Hul paa Gaasen saa,
han løfter mig, jeg kige maa
til Sveskerne der inde.
Vi trækker „Gaasekrog“ for Spøg,
og tænk! en stor Klat Syltetøj
jeg faar, hvis jeg kan vinde.

Så får vi vin i vore glas,
og Moer hun henter Juleknas
og Godter til at spise.
Og Gaasens Skaal vi drikke vil,
og Faer han synger nok dertil
en morsom Julevise.

Og naar til sidst vi klinket har,
sin Søndagspibe henter Faer,
og Hanne hun maa stoppe.
Med Julelys hun tænder den;
saa leger Faer med os igjen,
og vi bli'er længe oppe!

Far vel! for nu vil Karen gaa.
Men jeg dig ikke sige maa,
hvad vi skal hen og hente.-
Men kom nu rigtig tidligt! hva'?
Du kan jo kjøre hjemme fra,
før Lygterne er tændte.

3. I Mørkningen Juleaften

Vi sov af Glæde kun lidt i Nat,
og Dagen har været saa lang;
nu har vi os her paa Skamlerne sat,
fortæl en Historie en Gang!
Vi ved, du over hundrede kan.
Mens Faer og Moer gør Træet i stand,
fortæl, lille Bedstemoer! Gjør det! Aa!
Men en, som er lang, at Tiden kan gaa

Bedstemor fortæller:

„Hver Juleaften netop nu,
naar Julegrøden koger,
da vandrer -Peter, hører du!
igjennem Aftnens Taager
med store Kanestøvler paa
den gamle Jul til Staden;
fra Vindvet kan man se ham gaa
paa Sneen gjennem Gaden.
Et dejligt Juletræ han bær',
det største vist i Skoven.
Hans Skjæg naar lige til hans Knæer;
og paa hans Hat for oven
et lille Julelys der staar;
det straaler, og det skinner
paa Næsen og de hvide Haar
og paa hans røde Kinder.
Og Gade op og Gade ned
sit Træ han om vil bære;
hvor alle bo, bestemt han ved,
derpaa kan vis man være.
Ved Husets Dør han stille staar
og lytter meget længe;

han vide maa, før ind han gaar,
om der er slemme Dreng.
Og hører han, at Faer er vred,
imens han Træet tænder,
han rokker strax ad Trappen ned
og ud paa Gaden render.

Men hører han, at Faer og Moer
er glad for deres Dreng,
imens de pynte Julebord
og Lys i Træet hænge,
da ler den gamle Julefaer
og ind i Stuen smutter.
Sit Lys fra Hatten ned han ta'er,
det funkler, og det futter;
med det han hen til Træet gaar
og nikker i det samme,
strax fra hvert lille Lys der staar
en klar og dejlig Flamme.
Se, der, hvor Julen ej gik ind,
hvor ej han vilde tænde,
har Lysene et daarligt Skin
og vil slet ikke brænde;
men der, hvor Julen har dem tændt,
de straale, og de skinne.
Og derpaa har nu let man kjendt,
om Julen var der inde.“

4. Ved Juletræet

Aa, hvor det straaler! Nej, se dog blot,
hvor alle Lysene skinne!
Og se, hvor Træet er fuldt af Godt!
en Kat kan nu først jeg finde.
Og dér er et Horn og en Svane – aa!
Og dér er Pjerrot af Sukker;
ham skal jeg rigtignok passe paa,
naar siden vi Træet plukker.
Her hænger en Hest under denne Gren,
og dér er en Kurv med Pærer.
Og dér er en Mand, nej, sikken en!
En Tøffel paa Ryggen han bærer;
hvoraf han er lavet jeg ikke ved.
Men se blot Storken der oppe!

Og Kagedukker, som Hænderne ned
i Buxelommerne proppe!
Og Æbler, hvis Stilk er fint forgyldt,
og et Par Strømper af Kage

og Kræmmerhuse, som helt er fyldt
med Ting, som jeg nok gad smage!
Og Svøbelsebørn! Og se blot dér
to Frøer af Chokolade!
Nej, kom, der sidder en Ugle her.
Aa, hvor vi alle er glade!
Og store Figner i røde Baand
og Grise og Sukkerkranse! –
Bedstemoer, kom, tag fat i min Haand!
Nu skal vi om Træet danse

5. Julesangen

Men se, Klaveret op er lukt,
og hør, hvor Moer nu spiller smukt!
Med foldede Hænder vi synge maa
Den Julesang, vi har øvet os paa.

Du grønne, dejlige Træ, god Dag!
Velkommen du, som vi se saa gjærne
med Julelys og med danske Flag
og højt i Toppen den gyldne Stjerne!
Ja, den maa skinne,
thi den skal Minde
os om vor Gud.

Den første Jul i et fremmed Land
Vorherre den store Stjerne tændte;
den skulde vise vor Jord, at han
den lille Jesus her ned nu sendte.
I Stjærneglansen
gik Engledansen
om Bethlehem.

Om Jesusbarnet fortalte Moer
saa mangan Aften, vi sad her hjemme;
vi kan hans Bud og hans milde Ord,
vi ved, at aldrig vi dem maa glemme.
Naar Stjærnen skinner,
om ham os minder
vort Juletræ.

6. Faers Julevise

Og Gaasen kom paa Marken, da Kornet var kjørt
væk;
det kunde han nu lide, og derfor sa'e han: „Gæk!“

Ved Mortensdag kom Pigen ud med den blanke
Kniv,
da gøs han, for han tænkte, det gjaldt hans glade
Liv.

Hun sleb den paa sin Tøffel, han fik en grusom
Skræk;
højt fløj han over Gærdet, mens han hvinede:
„Gæk!“
Men Pigen tog ham ikke, hun greb en anden en;
da dansed han paa Marken paa sine lave Ben.

De drev ham hjem fra Marken, paa Vejen fik han
Smæk;
han virrede med Halen, og han hvæsedede: „Gæk!“
De satte ham paa Sti, og de propped Maden ned,
de holdt ham fast om Halsen, skjønt han kneb, og
han bed.

Til Julen blev han slagtet, da fik hans Hals et Knæk;
den gang de vred den, skreg han sit allersidste
„Gæk!“
Saa laa han ganske stille, han mærked Kniven
knap,
som tog hans hvide Vinge og røde Gaaselab.

Til Torvs ham Pigen bragte; dér roste man hans
Vægt.
Han Æbler fik i Maven og blev saa dejlig stegt.
En Julegaas, det blev han, og det er ikke lidt,
og Moer har skummet af ham en vældig Krukke
Fedt.

7. Juledag

Hanne og jeg og min lille Broer,
vi sidder her ved det store Bord
og leger saa dejligt paa Dugen.
Da Faer og Moer i Kirke gik,
alt Juletøjet frem vi fik;
vi er ganske ene i Stuen.

Knud har en Æske med Dyr og Træer,
mine Soldater marschere her,
og Hanne sit Køkken har hentet.
Jeg sender hende en Tinsoldat,
som spørger, om Maden er parat,
hun siger, at den har ventet.

I Morges, da jeg vaagnede, Faer
her ind i Dagligstuen mig bar,
han tog mig i Tæppet paa Armen;
for Julemorgen al Tid vi maa
her ind og høre Klokkerne gaa
og blive klædt paa i Varmen.

8. Et Besøg

Den fattige Rasmus er kommen her hen.
Han har det der hjemme kun daarligt; men
nu skal vi ham nok fornøje.
Et godt stykke Legetøj skal han faa,
og Moer hun siger, at hun vil gaa
og hente min ældste Trøje.

De Billedbøger, vi har, skal han se,
og saa vil han nok blive glad og le,
og vi vil med Rasmus lege.
Og Moer en Kop Kaffe ham skjænke vil
og skære af Julekagen dertil,
og vi vil ham Æbler stege!

9. Nytaarsaften

I Aften ender det gamle Aar,
og derfor vi Æbleskiver faar.
Jo, vi kan lugte, at Karen bager,
mens vi spiller Gnav om Peberkager.

Naa, hvor det buldrer der ude! Hør!
Der kom en Potte på Karens Dør.
Det var vist Anders; for Karen siger,
at han gjør Løjer med alle Piger.

Paa Gaden knalder det Skud paa Skud,
nu skyder Drengene Aaret ud.
Jeg hørte det før, da ned vi rendte
for Bedstemoer fra Vognen at hente.

Hun bliver al Tid, til tolv den slaar;
for saa begynder det nye Aar.
Først vil hun „Glædeligt Nytaar“ sige,
saa kommer Vognen og hendes Pige.

Naar „Glædeligt Nytaar“ vi har sagt
og alle hinanden Haanden rakt,

så kommer Karen her ind i Stuen
og siger, hun takker Herren og Fruen.

Saa siger Faer, naar jeg skal i Seng:
Hvert Aar maa man blive en bedre Dreng.
Han banker mig lidt med Piben paa Panden,
og han og Moer de kysser hinanden

10. Helligtrekongers Aften

Se, nu er da Julen strax forbi;
det er Helligtrekongers Aften.
Saa ender den rare Jul; men vi
er glade, at vi har haft den.
Tre Lys har vi tændte – tænk en Gang!-
for Kongerne, de, som bragte
Jesusbarnet en Julepresent;
vi ved det, for Faer har sagt det.
Her sidder vi ved vort lille Bord
og ser, hvordan Lysene brænde;
naar de er slukkede, siger Moer,
at saa er Julen til Ende.

11. Efter Julen

Og Julen endte – Børnene fik
igjen deres Bøger fat og gik
til Skolen glad og fornøjet
Dér tænkte de ikke paa Julen; men
naar Klokken to de kom hjem igjen,
de leged med Juletojet.

Og deres Juletræ de beholdt,
det vilde staa grønt, blev det nok saa koldt,
det kunde de ikke miste.
Paa Duehustaget det blev sat op
og Spurvekvidrede i dets Top,
og Duerne sad paa dets Kviste.

Og Træet - ja, det blev et syn at se,
da det stod fuldt af den hvide sne;
det var som med sølv bedækket. –
Men den gang forårsfuglene sang,
med sine brune grene det hang,
og toppen var ogsaa knækket

Og skraldemanden efter det kom,
men børnene syntes ikke derom,
den gang det på vognen knejste.
Det var jo rigtignok vissent, men
det var dog, som om en gammel ven
for sidste gang fra dem rejste.

Læs mere på: <http://www.duda.dk/Grundfag/Kristendom/Jul/juleeventyr/petersjul/petersjul.html#IDcfrBczK2fgrBlp.99>

LÆS HØJT

Læs kapitel 1 og kapitel 2 i bogen. Enten kan din lærer læse højt, eller du kan læse højt på skift med en sidekammerat.

O

Opgave

- > Snak om digtet. Hvad sker der?
- > Udvalg måske et enkelt vers og forklar hvad der sker med dine egne ord. Tegn en illustration af hvad der foregår.
- > Hvordan er stemningen i digtet? Hvad får det dig til at tænke på?
- > Lav en illustration inspireret af digtet

8.

UDDRAG FRA MANUSKRIFTET TIL PETERS JUL

(BØRNENE STYRTER OVER TIL VINDUET I BAGGRUNDEN.

MUSIK STARTER.

PETER LØBER FREM PÅ SCENEN OG SYNGER.

UNDER SANGEN KOMMER FAR , MOR, KAREN OG ANDERS IND.
ALLE HAR DE FORSKELLIGE GØREMÅL PÅ SCENEN.

ANDERS HJÆLPER FAR MED TØJET, ANDRE GÅR RUNDT MED BAGE-PLADER
MED PEBERKAGER. MOR TAGER LYSESTAGEN UD AF SKABET...OSV.)

PETER:

Jeg glæder mig i denne tid;
nu falder julesneen hvid
så ved jeg, julen kommer.
Min far hver dag i byen går,
og når han kommer hjem, jeg står
og ser hans store lommer.

(PETER ER GÅET HEN TIL FAR FOR AT SE I HANS LOMMER).

FAR:

Hov, hov! Ikke snyde Peter!

(ET BORD (MED SKUFFE UNDER) BÆRES IND, LIGE I TIDE TIL AT PETERS FAR
KAN TØMME LOMMERNE PÅ DET.)

PETER:

Og på hans bord forleden dag
jeg så et yndigt lille flag,
og det jeg ikke glemmer.
Papir han klipper med en saks,
men når jeg kommer ind, han straks
sin stads i skuffen gemmer.

(SOM SUNGET - SÅ SKER DET. FAR LÆSSER AF PÅ BORDET, MEN SKYNDER SIG AT GEMME TINGENE I
SKUFFEN. MOR SERVERER PEBERKAGER OG TA'R LYSESTAGEN FREM.)

FAR:

Peter, Peter - ikke noget med at lure!!

PETER:

Og mor har peberkager bagt;
jeg ved det, jeg har selv dem smagt,
da de var ganske varme.
Sit sølvskab mor nu åbnet har,
og stadsestagen frem hun ta'er,
den med de mange arme.

ALLE:

Du skønne, dejlige jul, goddag -
velkommen, du, som vi ser så gerne.
Med julelys og med danske flag,
og højt i toppen den gyldne stjerne.
Goddag du grønne - goddag du skønne,
ju-le-tid - åh juletid!!

PETER:

Og søster Hanne syr og syr.
Hun siger, julen er så dyr,
hver gang hun grisen ryster.
Til far hun har en pibesnor
af perler, og til bedstemor
hun hækler på en trøster.

(PETER SNUPPER HANNES SPAREGRIS OG RYSTER DEN.)

HANNE:

(FLÅR DEN FRA HAM)

Kom med den! Det er mine penge! Løb ud i gangen og leg!

(LYSSKIFT.

PETER ER ALENE UDE I GANGEN. HAN SPILLER MED SIN BOLD.)

PETER:

Jeg vil nok også noget få;
jeg må jo ud i gangen gå,
når hun skal til at strikke.
Herude er det rigt'nok koldt;
men når jeg spiller med min bold,
så mærker jeg det ikke.

(LYSET SKIFTER IGEN. MOR OG ANDERS IND.)

MOR:

Åhhhh! Anders der er så mange ting vi mangler! Vi skal til bageren og slagteren og Anders
- prøv at se her!

(VISER HAM SIN ALENLANGE INDKØBS LISTE.)

Se, det har vi ikke og det har vi ikke og det har vi slet ikke..

PETER:

Og mor hun har så mange bud,
hvert øjeblik skal Anders ud,
og mor og Anders hvisker.
Men jeg kan dog høre, - tys !
I morges var det..

(NU LØBER HAN OVER OG LURER PÅ MOR OG ANDERS VED AT KLATRE OP PÅ BORDET.)

MOR:

...Julelys!

(SER PÅ SIN LISTE)

.. og røde bånd og svedsker!

(I DET SAMME FÅR MOR FÅR ØJE PÅ PETER OPPE PÅ BORDET.)

Åhhhh! Peter!

ANDERS:

Det var da utroligt.. Kan du så komme ned.?!)

MOR:

Det siger jeg dig Peter! En dum ting mere, og jeg sender dig direkte ind til far!

ANDERS:

Han skal såm'n bare ha' nogle prygl!

MOR:

Ja tak! Anders kan gå nu!

(KAREN ER PÅ VEJ OVER SC. M. INDKØBSKURV UNDER ARMEN.)

MOR:

Karen! Karen du må tage den dreng med. Jeg får nerver af ham!

KAREN:

Jamen så må Fruen altså være klar over at indkøbene komme til at tage noget længere tid!

MOR:

Nu skal Karen ikke beklage sig hele tiden!

KAREN:

Jamen, han har altid så meget dumt for!

MOR:

Gør hvad der bliver sagt og lad være med at svare mig igen!

KAREN:

Så kom da. Nu står du der....og ikke noget med af stikke af!

(KAREN GIVER PETER TØJ PÅ, TEMMELIG HÅRDHÆNDET.)

3. SCENE

(DE GÅR. SCENEN SKIFTER TIL EN TRAVL MARKEDSPLADS.)

ALLE:

Du skønne, dejlige jul, goddag -
velkommen, du, som vi ser så gerne.
Med julelys og med danske flag,
og højt i toppen den gyldne stjerne.
Goddag du grønne - goddag du skønne,
ju-le-tid - åh juletid!!

PETER:

Da før jeg ud med Karen gik,
vi var i bagerens butik;
der stod den tykke bager,
og han skrev op hvad Karen sa'e:
Til juleaften skal vi ha'e

KAREN:

to store julekager.

ALLE:

Du skønne, dejlige jul, goddag -
velkommen, du, som vi ser så gerne.
Med julelys og med danske flag,
og højt i toppen den gyldne stjerne.
Goddag du grønne - goddag du skønne,
ju-le-tid - åh juletid!!

(PETER OG KAREN FORTSÆTTER RUNDT TIL ANDRE HANDLENDE. I BAGGRUNDEN DUKKER RASMUS OG ROLF OP. DE HAR ØJE PÅ KARENS PUNG. ROLF INSTRUERER RASMUS SOM SNIGER SIG I STILLING. ROLF SKUBBER TIL KAREN SÅ HENDES PUNG RYGER LIGE OVER I FAVNEN PÅ RASMUS. HUN OPDAGER DET.)

KAREN:

Hjæælp - han stjal min pung - stop tyven!!!

(EN POLITIMAND OPTAGER FORFØLGELSEN AF RASMUS - UD OG IND MELLEM DE HANDLENDE. RASMUS VIL KASTE PUNGEN TIL ROLF, MEN BLI'R FANGET MELLEM POLITIMANDENS BEN.)

POLITIMAND:

Stop! Stands! Ha - sådan fanger man grise! Så er det op med sig, kalorius! Hit med damens pung!

RASMUS:

Hvaffor en dame?

POLITIMAND:

Hun står lige - Nå, hende finder jeg senere. Pungen!

(HAN HAR FØRST PUNGEN I HÅNDEN. LÆGGER DEN SÅ I POLITIMANDENS LOMME.)

RASMUS:

Hvaffor en pung? Jeg har ikke nogen pung!

POLITIMAND:

Det skal vi snart få at se... Nu skal vi se hvor du har gemt den.

(HAN UNDERSØGER RASMUS - UDEN HELD.)

RASMUS:

La' vær' - det kilder..!!

POLITIMAND:

Er De sikker på det var ham frøk...jamen, det er jo bette Karen!
Goddag Karen!

KAREN:

Goddag Kresten!

POLITIMAND:

Er du sikker på at det var ham, der tog pungen, for han har den altså ikke?

KAREN:

Helt bestemt. Han har vel tabt den på vejen..

(ALLE GI'R SIG TIL AT LEDE. FLERE AF DEM, FORDI DE GERNE VIL HA' DEN SELV. RASMUS LISTER PUNGEN OP AF LOMMEN PÅ POLITIMANDEN OG SMUTTER.I FORVIRRINGEN. PETER FØLGER EFTER HAM.)

POLITIMAND:

Tja, måske! Den er i hvert fald intetsteds at se. Og nu er fuglen også fløjet!

KAREN:

Lad ham bare løbe. Der var alligevel kun en halv skilling tilbage.
Kom, Peter - vi går hjem....

POLITIMAND:

Nå, jamen så farvel Karen..

KAREN:

Farvel, Kresten! Peter? Peter, hvor er du? Åh nej - nu er han også forsvundet....Peter...Peter....

(HUN LØBER RÅBENDE UD AF SCENEN, MENS MARKEDET OPLØSES. SCENEN SKIFTER TIL BAGGÅRDEN).

4. SCENE

RASMUS: (KOMMER IND)

Ha.....ingen kan fange den sorte hånd! Han er hurtig som lynet - stærk som en tiger...

PETER: (PETER TRÆDER FREM.)

Og en tyv er han vist også!

RASMUS:

...Det var ikke mig...det var ham dèr!

(HAN PEGER BAG PETER, SOM RYGER LIGE PÅ DET GAMLE TRICK OG VENDER SIG. STRAKS ER RASMUS OVER HAM - VÆLTER HAM OMKULD OG SÆTTER SIG PÅ HAM.)

RASMUS:

Nå, så du forfølger mig, hva'?

PETER:

Slip mig - lad mig gå..

RASMUS:

Vil du allerede gå? Er du ikke lige kommet?

PETER:

Min frakke bli'r beskidt..

RASMUS:

Ohh...det er måske en fin herre jeg har fået fat i? Vil ikke ha' snavs på tøjet. Det sku' du ha' tænkt på, inden du prøvede at fange mig!

PETER:

Jeg prøvede ikke at fange dig. Jeg ville bare se, hvad du var for en. Jeg er da ligeglad med den pung.

(RASMUS SLIPPER PETER OG REJSER SIG.)

RASMUS:

Hvad for en pung? Jeg aner ikke hvad du taler om.....og for resten var der kun en halv skilling i den!

PETER:

Godt gættet! Nå, men så må jeg vel hellere gå...

RASMUS:

Du går ingen steder. Jeg er ikke færdig med dig!

HAN NÆRMER SIG PETER, SOM VIGER TILBAGE.

PETER:

... Jeg er faktisk et meget svageligt barn!

RASMUS:

Hvad mener du?

PETER:

Jeg kan slet ikke tåle så mange bank som jeg ser ud til!

RASMUS:

Bank? Hvem taler om bank? Kom her og hjælp mig!

(HAN GÅR HEN TIL TO STORE SNEBOLDE)

Vi skal ha' denne her oven på den anden!

PETER:

Du bygger en snemand!

RASMUS:

Dig kan man ikke narre!

(DE LØFTER DEN ENE KUGLE OVEN PÅ DEN ANDEN)

PETER:

Uh, den er kold.

RASMUS:

Ja, det er sne! Sådan! Så mangler vi bare armene og hovedet! Hent lige en af kasserne derovre.

(PETER LØBER OVER OG VIL TAGE EN KASSE.)

PETER:

Øv - det er jo fiskekasser!

(RASMUS STÅR MED SNEMANDENS HOVEDE.)

RASMUS:

Og hvad så?

PETER:

Ja så....ikke noget!

(HAN GRIBER EN KASSE OG KOMMER SLÆBENDE MED DEN.
RASMUS KRAVLER OP PÅ KASSEN OG SÆTTER HOVED PÅ.)

RASMUS:

Hvad hedder du?

PETER:

Peter! Og du?

RASMUS:

Rasmus! Men kald mig bare Sorte Hånd! Så - han er færdig!

PETER:

Han er flot. Men jeg bli'r altså nødt til at gå nu. Karen er sikkert rasende.

RASMUS:

Karen??

PETER:

Vores stuepige. Hende med pungen.

RASMUS:

Er du lænket til hendes skørter? Godt det ikke er mig!

PETER:

Der er vel også nogen der bestemmer over dig.

RASMUS:

Ingen bestemmer over Den Sorte Hånd. For mig er livet et eventyr. Hele København er min by! Jeg kan gøre lige hvad der passer mig! Forstår du det...

PETER:

Hm.. Jeg ville ønske at det var mig!

RASMUS:

Og nu vil jeg også være rig..

PETER:

Hvordan..

RASMUS:

Ved du ikke at en snemand kan opfylde et ønske for en?

PETER:

Kan den?

RASMUS:

Ja! Men hvis den skal virke, skal kunne se både månen og solen på samme tid.

PETER:

Hvor ved du det fra?

RASMUS:

Det er noget min bedstemor har fortalt!

PETER:

Nå...det kender jeg godt. Min bedstemor fortæller også historier.

RASMUS:

Det er ikke nogen historie. Det er rigtigt nok!

PETER:

Sker det tit? Det der med solen og månen, på samme tid?

RASMUS:

Jeg har set det, men da var der altså ikke noget sne. Nå, nu hvor vi to er....du må heller få pungen! Jeg stjæler aldrig fra nogen jeg.. kender!

9.

HVEM ER PETER OG RASMUS?

O

Opgave

Beskriv de to drenge Peter og Rasmus.

Hvad får vi at vide om dem. Hvordan er de hver især? Hvordan er deres liv?

Prøv at tegne drengene sådan som du tror de ser ud.

Hvordan tror du de taler og bevæger sig?

10.

PRØV AT VÆRE PERSONERNE

O

Opgave

> Læs uddrag nr. 2 op eller spil det og prøv at bruge dine tanker om, hvordan drengene er i din oplæsning eller måde at spille dem på.

> Find på din egen historie med de to drenge.

Måske har de rodet sig ud i andre ulykker rundt i byen?

Måske kan du finde på noget der sker efter, at drengene har byttet liv?

> Skriv nogle replikker til din historie. Øv jer i at spille dialogen. I kan spille dialogen for en anden gruppe eller måske for hele klassen. I kan også optage jeres dialog med iPad eller telefon og efterfølgende vise det for klassen.

> Hvordan tror du det er at leve et liv, man slet ikke kender? Hvis du skulle bytte liv med nogen hvis liv skulle det så være du fik og hvorfor? Hvad ville du komme til at savne ved dine egen familie?

11.

MUSIKKEN I PETERS JUL

Komponisten Lars Fjeldmose har skrevet musikken til PETERS JUL og Martin Mieke-Renard har skrevet tekster.

I nodehæftet til dette materiale kan du finde noder og tekster til to af forestillingens sange: JEG GLÆDER MIG I DENNE TID og VINTER I STADEN.

12.

GODE EMNER

Hvad er nationalisme og nationalromantik?

Prøv at finde ud af hvilke strømninger, der var i samfundet i slutningen af 1800- tallet. Hvorfor opstod de?

Hvordan kom de til udtryk?

Hvad er nationalisme i dag?

Hvordan kan man se det komme til udtryk i hverdagen og på det politiske plan?

Nostalgi

Romantik

Traditioner

Læs mere her:

<http://danmarkshistorien.dk/arkiv-over-danmarkshistoriendks-historie/et-eller-andet-1864/1864-forside/>

<http://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/nationalisme/>

http://denstoredanske.dk/Kunst_og_kultur/Billedkunst/Stilretninger_og_perioder_i_kunsten/Nationalromantik

13. EFTER TEATRET

Nu har du set forestillingen. Hvad satte den i gang af tanker og følelser? Hvad synes du om oplevelsen?

A

Arbejdsspørgsmål

- > Hvad syntes du forestillingen handlede allermest om?
- > Hvordan havde teatret løst opgaven med kulisser?
- > Hvordan så kostumerne ud?
- > Hvordan fungerede de to forskellige verdener?
- > Hvilke virkemidler var der brugt?
- > Lys? Lyd? Musik? Andet?

O

Opgave

Skriv din egen anmeldelse af PETERS JUL

Du må gerne fortælle, hvordan du selv oplevede det at komme i teatret. Hvad lagde du først mærke til?

Beskriv forestillingen med dine egne ord. Hvordan så scenografien ud? Hvordan spillede skuespillerne?

Hvad syntes du om oplevelsen? Var det anderledes end du havde forestillet dig på forhånd? Hvad var sjovest, smukkest eller mest mærkeligt?

Vil du anbefale forestillingen til andre?

Til læreren: Hvis du har større elever med i teatret kan du bruge afsnittet "Skriv en anmeldelse"

14.

SKRIV EN ANMELDELSE

At skrive en anmeldelse af en forestilling kan være en god måde at øve sig i at være opmærksom og reflekterende i sin måde at opleve teaterforestillingen på. Arbejd med genren og brug forløbet til både at opleve opmærksomt, fordøje oplevelsen og øve sig i at præsentere sin oplevelse skriftligt.

Mens du ser forestillingen, så gør dig nogle tanker om, at du skal anmelde forestillingen efterfølgende. Observér, så du kan fortælle bagefter.

“En anmeldelse er en personlig, faglig, vurderende refleksion over et værk”.

Anmeldelsens fire uundværlige elementer er grundlæggende ens for alle slags anmeldelser.
Beskrivelse / Fortolkning / Perspektivering / Vurdering

BESKRIVELSE: Fortæl om forestillingen, så dem du skriver til, kan forestille sig den uden at være der. Hvad er det for en forestilling? Hvem har lavet den? Hvem er med? Hvad foregår der? Hvad handler det om? Prøv at være medsansende, visuel og auditiv: Hvordan lyder det, hvilke farver har det? Hvilke stemninger mærker man som publikum? Hvad handler den om?

FORTOLKNING: Hvordan fortolker du det? Hvad synes du det handler om? Hvad får forestillingen dig til at tænke på; paralleller og associationer?

PERSPEKTIVERING: Hvilke paralleller synes du, man kan drage til omverdenen, samfundet eller anden kunstarter? Eller til dit eget liv?

VURDERING: Hvordan synes du forestillingen lykkes? Ud fra hvilke parametre vurderer du, som du gør. Vær fair, ordentlig og konstruktiv.

Afsnittet bygger på bogen "Begejstring og brutalitet - en guide til anmelderens rolle" (2012) af anmelder mm. Anne Middelboe Christensen. I bogen kan du læse meget mere om anmeldelsens grundprincipper og indhold. Om anmelderens tjeklister, anmeldelsens temperamenter, anmeldertyper, tilpasning til læseren med mere. Bogen er udgivet på Informations Forlag i 2012.

A

Arbejdsspørgsmål

Skriv din egen anmeldelse af PETERS JUL

- > Beskriv forestillingen og overvej, hvor meget du vil inddrage dig selv i beskrivelsen af oplevelsen.
- > Fortolk forestillingen: Hvilke greb er der taget og hvorfor?
- > Perspektivér forestillingen i forhold til det samfund, vi lever i og andet teater, du har set.
- > Vurdér forestillingen: Hvordan fungerer den? Hvad fungerer bedst? Osv.
- > Prøv at finde anmeldelser fra forskellige aviser og se på, hvordan de er opbygget.
- > Find ud af, hvordan din egen anmeldelse skal være.
- > Prøv at finde anmeldelser fra forskellige aviser og se på, hvordan de er opbygget.
- > Find ud af, hvordan din egen anmeldelse skal være.

15.

PRAKTISK GUIDE TIL UNDERVISERE I ODENSE TEATER

FORBERED JER

Tal med dine elever om, hvad I skal opleve. Hvad er et teater. Hvad må man i et teater? Hvad må man ikke? Fortæl om forestillingen og vær selv forberedt på hvad der skal ske. Eleverne er dit ansvar også inde i teatret. Print oversigten over dine elevers pladser på forhånd, så du ved hvor I skal sidde. Sæt dig sammen med dine elever og tag dig også af dem i pausen.

KOM I GOD TID OG HJÆLP DINE ELEVER

Sørg for at komme i god tid. Når klokken ringer, skal I have fundet jeres plads. Forestillingen begynder præcist og dørene bliver lukket, når forestillingen går i gang for ikke at forstyrre publikum og skuespillere. Hvis I kommer for sent, kan I ikke regne med at komme ind.

VIS HENSYN

Teater er en oplevelse, som du har sammen med mange andre mennesker. Undgå at tale højt sammen og sluk for din mobil. Mobilen skal slukkes helt, da en tændt mobil kan forstyrre både de andre tilskuere samt skuespillerne på scenen. Sørg for, at du og dine elever har tisset af inden forestillingen går i gang, så I forstyrrer mindst muligt under forestillingen.

HVOR SKAL VI HÆNGE VORES OVERTØJ?

Tasker og overtøj skal hænges i garderoben. Piccolinerne holder øje med tøjet under forestillingen, men garderoben er på eget ansvar.

SKAL MAN OPFØRE SIG PÅ EN BESTEMT MÅDE I TEATRET?

Teater er et samspil mellem scene og publikum. Det foregår live lige foran dine øjne. Det er levende mennesker, der spiller for levende mennesker. Publikum er med til at skabe den rette stemning i rummet, så du må gerne klappe, grine eller græde, det bliver forestillingen kun bedre af.

Fotografering er IKKE tilladt i salen.

MÅ VI SPISE OG DRIKKE I TEATRET?

Madpakker, medbragte drikkevarer og chipsposer må ikke spises i salen.

Slik må gerne medbringes (brug knitrefri poser). Når I forlader jeres pladser, skal I fjerne eventuelt affald og slå sædet op, så alle kan komme ud.

*Det er levende mennesker, der spiller
for levende mennesker.*

16.

SKOLER OG GYMNASIER I ODENSE TEATER

UNDERVISNINGSMATERIALER

Vi producerer undervisningsmateriale til flere af sæsonens forestillinger. Find materialerne på odenseteater.dk/skoler under menupunktet undervisningsmaterialer.

Du kan finde materialer til

GUMMI T
PETERS JUL
HAMLET
CIRKA LIG MED
ANNA KARENINA
HER OG NU
HIMMEL UDEN FUGLE
ROBOT
LEV MENNESKE

Materialet vil være tilgængeligt senest 14 dage før premieren

BILLETREFUSION

Odense kommune

Fra sæson 2016/2017 administrerer Odense Teater en særlig pulje stillet til rådighed af Odense kommune. Skoler i Odense har således mulighed for at få billetter til 40 kr. Du søger om refusion på samme formular som du bestiller billetter.

Øvrige kommuner

I mange kommuner ydes der billettilskud til skolers teateroplevelser med børn under 15 år. Kontakt din kommune for at høre nærmere.

TRANSPORTREFUSION

Du kan søge om midler fra Kulturregion Fyn til at få dækket 50% af skolens transportudgifter udover en egenbetaling på 15 kr. pr. elev. Midlerne søges hos Odense Teater. Læs nærmere på odenseteater.dk under menupunktet SKOLER > Refusion.

ARRANGEMENTER I FORBINDELSE MED TEATERBESØGET

MØD EN SKUESPILLER

Mød en af de medvirkende skuespillere før eller efter forestillingen. Hør om arbejdet med forestillingen og om at være skuespiller.

Mødet er tænkt som en dialog, så det er vigtigt at du og dine elever har forberedt spørgsmål. Det er en fordel at have læst om stykket og eventuelt arbejdet med undervisningsmaterialet. Skuespiller møderne er gratis.

For booking af skuespiller møder kontakt Line Hede Simonsen på line@odenseteater.dk

RUNDVISNINGER

Hvordan bliver et teaterstykke til? Hvem arbejder på et teater? Hvor prøver skuespillerne? Og hvem syr kostumerne?

Kom med bag tæppet på Odense Teater på en rundvisning. Rundvisninger er gratis, hvis I skal i teatret, ellers koster de 300 kr.

For booking af rundvisning kontakt Peter Whitmarsh på pw@odenseteater.dk

TILMELD DIG VORES NYHEDSBREV FOR LÆRERE

Følg med i hvad der sker på Odense Teater for undervisere og skoler i vores nyhedsbrev for undervisere.

Tilmeld dig på odenseteater.dk/skoler